

BÁC HỒ VỚI THỂ THAO VIỆT NAM VÀ THẾ GIỚI TRÊN ĐẤU TRƯỜNG QUỐC TẾ

Trương Quốc Uyên*

Đấu trường Thể thao quốc tế là đấu trường thể thao có sự tham gia của một số nước hoặc nhiều nước theo những hình thức như các cuộc thi đấu hữu nghị, các đại hội thể thao khu vực, Châu lục và thế vận hội Olympic. Sinh thời Bác Hồ rất quan tâm coi trọng thành tích thi đấu của vận động viên (VĐV) nước ta và các nước trên thế giới tại các đấu trường Thể thao quốc tế.

Sự quan tâm của Bác Hồ về thành tích của VĐV Việt Nam trên đấu trường Thể thao quốc tế

Vào mùa đông năm 1964, nước ta tổ chức thi đấu hữu nghị môn Bóng bàn giữa các nước: Việt Nam, Lào, Campuchia và Indonesia. Sau Lễ bế mạc, kết thúc những ngày thi đấu sôi nổi, cả bốn đoàn VĐV của Lào, Campuchia, Indonexia và Việt Nam được lên Phủ Chủ tịch thăm Bác Hồ. Người tiếp và nói chuyện rất thân mật với các đoàn VĐV. Sau đó Bác Hồ căn dặn riêng Đoàn VĐV Việt Nam: “*Các cháu luôn nhớ phải khiêm tốn học tập những cái hay, những cái giỏi của các bạn. Trong thi đấu thắng không kiêu, bại không nản, thế mới là VĐV tốt*”. Sau khi thi đấu VĐV Việt Nam phải học tập “những cái hay cái giỏi” của VĐV những nước bạn và “thắng không kiêu, bại không nản” là rất cần thiết để tiếp tục rèn luyện nâng cao năng lực thi đấu.

Cuối năm 1966, Đoàn VĐV Thể thao Việt Nam tham dự Đại hội GANEFO - Đại hội Thể thao của các lực lượng mới trỗi dậy ở châu Á lần thứ nhất tổ chức tại Pnômpenh, Campuchia từ ngày 25 tháng 12 đến ngày 8 tháng 12. Tại giải đấu này Đoàn thể thao nước ta đã giành được thành tích cao. Sau khi về nước được Bác Hồ và Thủ tướng Phạm Văn Đồng tiếp và nói chuyện thân mật tại Phủ Chủ tịch ở Hà Nội vào chiều ngày 19 tháng 12 năm 1966. Bác Hồ đã khen ngợi thành tích thi đấu của Đoàn VĐV thể thao Việt Nam: “*Tất cả các cháu giành được huy chương, nhiều cháu giành được huy chương vàng, thế là tốt!*” Bác Hồ tặng huy hiệu của Người cho 4 VĐV đoạt được huy chương vàng. Những người đã làm rạng danh cho thể thao

Việt Nam và dân tộc Việt Nam ở thời điểm đó. Sau đó Bác dạy bảo Đoàn VĐV rằng: “*Các cháu phải quyết tâm đạt thành tích cao hơn nữa. Muốn vậy phải đoàn kết giúp đỡ nhau rèn luyện, phải cố gắng nhiều để xứng đáng là những VĐV của dân tộc Việt Nam anh hùng!*”. Giành được huy chương, nhất là huy chương vàng, giành được chức vô địch trên đấu trường thể thao quốc tế chính là “*Giành vinh quang cho dân tộc về mặt thể thao*” như lòng mong muốn của Bác Hồ. Muốn vậy VĐV Thể thao Việt Nam làm theo lời Bác dạy quyết tâm rèn luyện tốt về thể lực, kỹ năng, ý chí và cả “*Rèn luyện khí phách*” để vững vàng, bình tĩnh trong mọi tình huống dẫn tới thi đấu thành công. Bác Hồ từng nói: “*Chủ nghĩa dân tộc là động lực lớn của đất nước*”. Các thể hệ VĐV Việt Nam phát huy truyền thống dân tộc, tinh thần dân tộc, phấn đấu trong tập luyện và thi đấu với tấm gương của những VĐV đã đoạt huy chương trên các đấu trường quốc tế, nhất là huy chương vàng, huy chương bạc ở thế vận hội Olympic từ trước đến nay “*Giành vinh quang cho dân tộc về mặt thể thao*” tiến lên “*Sánh vai với các cường quốc năm Châu*” như ý tưởng và lòng mong muốn của Bác Hồ. Người cũng đã chỉ hướng cho thể thao thành tích cao của nước ta là: “*Phong trào và thành tích thể thao của thế giới phát triển mạnh, Việt Nam ta hãy phấn đấu tiến kịp*”.

Sự quan tâm của Bác Hồ về thành tích của VĐV các nước trên đấu trường Thể thao quốc tế

Bác Hồ quan tâm tới thành tích của VĐV các nước trên đấu trường Thể thao quốc tế, thể hiện Người từng viết những bài báo và nêu lên bằng

*ThS, Trường Đại học TDTT Bắc Ninh

những lời nói cụ thể. Sự quan tâm này của Bác có nhiều ý nghĩa sâu sắc trong đó nhằm cổ vũ, khuyến khích VĐV Việt Nam phấn đấu tập luyện và thi đấu đạt được thành tích cao trên các đấu trường thể thao quốc tế.

Trong bài báo *“Về câu chuyện Xiki”* đăng trên tờ báo Le Paria (Người cùng khổ), số 09, ngày 01 tháng 12 năm 1922, ký tên Nguyễn Ái Quốc, Người viết về một sự kiện thể thao quốc tế quan trọng ở Pari, nước Pháp, đề cập tới trận đấu quyền Anh giành chức vô địch giữa võ sĩ Cápăngchiê, người Pháp, da trắng và võ sĩ Xiki người da đen dân tộc Xênegan. Trận đấu diễn ra rất quyết liệt, cuối cùng võ sĩ Xiki đã thắng võ sĩ Cápăngchiê, Nguyễn Ái Quốc - Hồ Chí Minh viết: *“Bằng một quả đấm như trời giáng - Xiki đã hạ bệ Cápăngchiê để rồi đích thân mình trèo lên bục chiến thắng”*. Nguyễn Ái Quốc - Hồ Chí Minh viết tiếp: *“Chúng ta ngợi khen Xiki được tuyên bố là vô địch toàn cầu và nước Pháp”*. Người nhấn mạnh: *“Xiki là người con của xứ Xênegan đã giành vinh quang cho dân tộc về mặt thể thao”*. Về giá trị của trận đấu Quyền anh giành chức vô địch toàn cầu giữa hai VĐV - võ sĩ Cápăngchiê người da trắng và võ sĩ Xiki người da đen được Nguyễn Ái Quốc - Hồ Chí Minh viết như sau: *“Một trận đấu giữa Cápăngchiê - Xiki có giá trị hơn mười vạn bài diễn văn của những nhà cai trị nhằm chứng tỏ họ muốn áp dụng triết để nguyên tắc bình đẳng chủng tộc”*. Những thập niên đầu thế kỷ XX ở phương Tây các chính khách của nhiều nước bằng những bài diễn văn thúc đẩy sự bình đẳng chủng tộc, song không có những hành động thiết thực, không có những giải pháp khả thi, hoặc nói mà không làm, do đó tình trạng kì thị chủng tộc vẫn diễn ra gay gắt, tràn lan trong đời sống xã hội, nhất là trên lĩnh vực thể thao. Nguyễn Ái Quốc - Hồ Chí Minh nói về giá trị của trận đấu Quyền anh giữa hai võ sĩ Cápăngchiê và Xiki như sau: Sau khi kết thúc trận đấu, Xiki được tuyên bố thắng Cápăngchiê, vô địch toàn cầu và nước Pháp, nhưng võ sĩ này không có thái độ kèn kiệu, tự cao tự đại, Cápăngchiê thất bại, thua cuộc nhưng không có một lời lăng mạ Xiki - võ sĩ người da đen, họ đều tôn trọng lẫn nhau. Như vậy thể hiện sự bình đẳng chủng tộc trong lĩnh vực thể thao và ảnh hưởng tích cực tới sự

bình đẳng chủng tộc trong đời sống xã hội. Lần đầu tiên trên thế giới nói chung, ở nước Pháp nói riêng, một sự kiện rất có giá trị về sự bình đẳng chủng tộc trên đấu trường thể thao quốc tế được Nguyễn Ái Quốc - Hồ Chí Minh viết lên đăng trên tờ báo Le Paria. Từ đó đã ảnh hưởng tích cực tới thái độ các chính khách của chính phủ Pháp và nhiều nước phương Tây bắt đầu có sự quan tâm đến đấu trường thể thao, cổ vũ ngày càng đông đảo VĐV các chủng tộc tham dự. Năm 1936, một chính khách trong chính phủ Pháp tên là Jea Jay, Bộ trưởng Bộ Quốc gia Giáo dục đã nhận định rằng: *“Thể thao là sự nghiệp của sức sống Pháp, là sự cứu vớt chủng tộc”*.

Trong bài báo *“Thể thao, thể dục”* đăng trên báo Nhân Dân, số 603, ngày 27 tháng 10 năm 1945, Bác Hồ đã viết về phong trào và thành tích thể thao của Liên Xô (trước đây) phát triển và tiến bộ. Người đã đề cập tới các cuộc thi đấu thể thao quốc tế tổ chức ở châu Âu với nhiều nước tham dự, Trong đó có các nước Mỹ, Anh, Pháp và Liên Xô. Bác đã đánh giá và khen ngợi thành tích thi đấu của VĐV Liên Xô: *“Trong các cuộc thi đấu thể thao trên thế giới như vừa rồi, trong 28 giải nhất, VĐV Liên Xô đã giành được 17 giải”* và *“Xưa nay người Anh đá bóng giỏi nhất thế giới, nhưng trong một cuộc đá bóng vừa rồi, người Liên Xô đã thắng người Anh”*. Bác Hồ cũng đã dẫn chứng thành tích của một VĐV Liên Xô trên đấu trường quốc tế, đó là Vladimir Kút phá kỷ lục thế giới chạy cự ly 5000m. Bác Hồ viết: *“Kút chạy 5000m nhanh nhất thế giới”* giành vinh quang về cho thể thao Liên Xô, nhân dân Liên Xô. Đến năm 1956, Vladimir Kút đoạt hai huy chương vàng cả hai cự ly 5000m và 10.000m tại Olympic Melbourne (Australia).

Nhân một sự kiện thể thao ở nước ta, Bác Hồ đã nêu tên và thành tích của những VĐV thiếu niên nước Australia. Từ đó Bác động viên, khuyến khích các cháu VĐV thiếu niên Việt Nam noi gương những VĐV ấy cố gắng hơn nữa trong tập luyện để tiến bộ. Sự kiện đó diễn ra như sau: Vào thượng tuần tháng 9 năm 1958, Đại hội bơi lội thiếu nhi toàn miền Bắc nước ta lần thứ nhất tổ chức tại bể bơi Ba Đình, Hà Nội. Vào buổi tối ngay trước ngày bế mạc Đại hội, trăng sáng như gương, Bác Hồ đến vui tết trung

Bác Hồ và Thủ tướng Phạm Văn Đồng chụp ảnh lưu niệm với trưởng đoàn thể thao Việt Nam và các VĐV Nguyễn Hữu Chi (sinh viên trung cấp khóa II), Vũ Thị Sen (sinh viên đại học HLV khóa I), Nguyễn Mạnh Hùng (sinh viên trung cấp khóa I) đạt huy chương vàng tại đại hội GANEFO Châu Á (1966)

thu với các đoàn VĐV của các tỉnh, thành phố. Để khuyến khích, động viên các VĐV thiếu niên tương lai của thể thao nước nhà, Bác Hồ đã kể cho các cháu nghe về những VĐV bơi thiếu niên của đất nước Australia. Tiêu biểu là hai anh em John và Ilsa Konrads. Người em 14 tuổi, người anh 15 tuổi, tại một cuộc thi đấu quốc tế hai anh em đã phá các kỷ lục thế giới về bơi trong bể. Bác còn kể cho các cháu VĐV thiếu niên nghe về một VĐV tiêu biểu khác cũng của đất nước Australia, tên là Myray Rose 17 tuổi đã giành được hai huy chương vàng bơi tự do ở hai cự ly 400m và 1500m tại Thế vận hội Melbourne diễn ra từ ngày 22 tháng 11 đến ngày 8 tháng 12 năm 1956. Kể xong Bác Hồ hỏi các cháu VĐV: “*Các cháu có hằng hái thi đua với nhau quyết tâm tập luyện không nào?*”. Tất cả các cháu VĐV thiếu niên rất phấn khởi, đồng thanh hứa với Bác: “*Thưa Bác, chúng cháu quyết tâm thi đua tập luyện ạ!*”. Bác Hồ tươi vui gật đầu và căn dặn: “*Các cháu hãy cố gắng tập luyện tiến bộ, các cháu là tương lai của thể thao nước nhà!*”. Làm theo lời Bác dạy, tất cả 58 VĐV thiếu niên sau khi trở về các tỉnh, thành phố đã tích cực tập luyện, trong số đó có những VĐV vài năm sau đã trở thành kiện tướng bơi lội đoạt các huy chương tại các đấu trường thể thao quốc gia và quốc tế.

Bác Hồ rất quan tâm tới sự phát triển thể thao Việt Nam và thành tích của VĐV nước ta trên các đấu trường thể thao quốc tế. Người cũng đã đề cập tới thể thao của các nước phát triển mạnh với những VĐV tiêu biểu phá các kỷ lục thế giới trên các đấu trường thể thao quốc tế. Bác Hồ mong rằng thể thao và thành tích của VĐV Việt Nam phấn đấu tiến lên sánh vai với các cường quốc thể thao trên thế giới. Vài thập niên vừa qua, nhất là năm 2016, thể thao và thành tích thi đấu của VĐV Việt Nam trên các đấu trường quốc tế như Olympic Rio, Paralympic Rio và ABG5 đã có nhiều tiến bộ. Với xu thế phát triển đó, trong tương lai không xa chắc chắn rằng, thể thao và thành tích của lực lượng VĐV nhiều môn thể thao của nước ta sẽ đạt được những thành tựu nổi bật hơn nữa.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Trương Quốc Uyên (2003), *Chủ tịch Hồ Chí Minh với Thể dục thể thao*, Nxb TĐTT, Hà Nội.
2. Trương Quốc Uyên (2009), *Tư tưởng Hồ Chí Minh về Thể dục thể thao*, Nxb TĐTT, Hà Nội.
3. Trương Quốc Uyên (2012), *Văn hóa thể chất Hồ Chí Minh*, Nxb TĐTT, Hà Nội.